Değerli basın emekçileri, değerli meslektaşlarımız,

Öncelikle, 9 Kasım'da Aliağa'daki HABAŞ Demir Çelik tesisinde meydana gelen patlamada yaşamını yitiren işçileri saygıyla anıyor, ailelerine ve çalışma arkadaşlarına başsağlığı, yaralılara şifa diliyoruz. Olayın nedenlerinin, olası ihmallerin ve denetim süreçlerinin bütün yönleriyle araştırılmasını, sonuçların kamuoyuyla paylaşılmasını bekliyoruz.

COP31'de sanayinin yeşil dönüşümü konuşulurken, İzmir'de yaşanan bu acı, dönüşümün neyi kapsaması gerektiğini yeniden hatırlatıyor. Sanayinin başarısı yalnızca üretim, ihracat ve karbon performansıyla ölçülemez. **İşçinin yaşamını, toplumun sağlığını ve doğayı birlikte korumayan bir üretim anlayışına sürdürülebilir diyemeyiz.**

COP31'in Türkiye'de düzenlenmesi, iklim değişikliğini ülke gündeminin önemli başlıklarından biri haline getirdi. Kamu kurumları, yerel yönetimler, meslek örgütleri, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları çeşitli hazırlıklar gerçekleştirdi. Önemli ölçüde zaman, emek ve kaynak kullanıldı. Şimdi sormamız gerekiyor: Bütün bu hazırlıklar, yaşamı koruyan hangi somut kararlara dönüşecek?

İklim müzakerelerinin kimler tarafından, hangi önceliklerle yürütüldüğü de bu sorunun bir parçasıdır. Dubai'deki COP28'in başkanlığını aynı zamanda Abu Dabi Ulusal Petrol Şirketin yöneticisi olan Sultan Ahmed Al Jaber üstlendi. Azerbaycan'daki COP29'un başkanı Muhtar Babayev de geçmişte Azerbeycan devlet Petrol şirketinde SOCAR'da yöneticilik yaptı.

FOSİL YAKIT SEKTÖRÜNÜN TEMSİLCİLERİYLE İKLİM MÜCADELESİNİN YÖNETİMİ ARASINDAKİ BU YAKINLIK, ÇIKAR ÇATIŞMASI BAKIMINDAN SORGULANMALIDIR.

Sorun yalnızca konferans başkanlarının kim olduğu değildir; müzakere masasına kimlerin hangi güçle erişebildiğidir. Fosil yakıt sektörünün güçlü temsiline karşılık, iklim krizinden en fazla etkilenen toplumların sözünü kararlara ne ölçüde taşıyabildiği sorgulanmalıdır. **Katılımcı sayısının yüksekliği, katılımın adil olduğu anlamına gelmez.** Delegasyonların ve sponsorların ticari bağlantıları açıklanmalı, çıkar çatışmalarına karşı açık kurallar uygulanmalı; çalışanların, çiftçilerin, yerel toplulukların ve bağımsız meslek örgütlerinin kararları etkileyebilmesi güvence altına alınmalıdır.

İklim müzakerelerine yönelik eleştiriler de yalnızca bizim dile getirdiğimiz kaygılardan oluşmuyor. Dünyanın farklı ülkelerinden sendikalar, ekoloji hareketleri ve yaşam savunucuları, alternatif buluşmalar ve protesto çağrılarıyla iklim adaleti talebini yükseltiyor. 14 Kasım Küresel Eylem Günü kapsamında farklı ülkelerde eylemler, Antalya'da ise yürüyüş ve miting planlanıyor.

Antalya'da **14–18 Kasım'da Halkların İklim Zirvesi** düzenlenecek; **15–17 Kasım'da İklim Adaleti Forumu** da farklı mücadele alanlarından katılımcıları bir araya getirecek. Bu buluşmalar, iklim politikalarının sonuçlarını yaşayanların söz ve karar hakkı talebini gündeme taşıyor.

Bu seslerin duyulmasını, barışçıl protesto ve örgütlenme hakkının güvence altında olmasını önemsiyoruz.

Bütün bu eleştirilerimiz, iklim müzakerelerinin dışında kalmamız gerektiği anlamına gelmiyor. Bu süreçler politika, mevzuat ve finansman araçları üretiyor; üretimi, kentleri ve gündelik yaşamı etkiliyor**. Bu nedenle anlaşmaların dilini ve yükümlülüklerini bilerek, bilimi ve kamu yararını esas alan sözümüzü bu alana taşımak zorundayız. mesleki bilgimizi yalnızca karbon hesabına, belgeye ve sertifikaya daraltmadan, doğayı ve yaşamı korumak için kullanmalıyız.**

"İzmir'den COP31'e" etkinlik dizisini bilimin, mesleki birikimin ve yerelde yaşanan sorunların bu tartışmada karşılık bulması amacıyla 9 Eylül – 15 Ekim tarihleri arasında gerçekleştirdik. Dokuz panel ve bir forumda, 30 konuşmacının katkısıyla yaklaşık 17 saatlik tartışmayı kayıt altına aldık.

Bugün kamuoyuyla paylaştığımız "İzmir'den COP31'e: Yerel Değerlendirmeler ve Politika Önerileri" başlıklı rapor, panel ve forum kayıtlarından, konuşmacıların sunumlarından ve tartışma bölümlerinden yararlanılarak Şubemizce hazırlanmıştır.

Ortaklaşan görüşler kadar farklılaşan yaklaşımları da koruduk. Bu metni, tartışmayı kapatan bir son söz olarak değil, ortak çözüm arayışlarını geliştirecek bir çalışma olarak sunuyoruz.

Raporumuzun temel yaklaşımı şudur: İklim mücadelesi yalnızca karbon hesabından ibaret değildir. Suyun, toprağın, biyolojik çeşitliliğin, sağlığın ve emeğin korunması birlikte ele alınmalıdır. İklim değişikliği, biyolojik çeşitlilik kaybı ve arazi bozulumuna karşı çalışmalar birbirinden kopuk yürütülemez.

İzmir'de tarım ovalarını yapılaşma baskısından korumalı, geleceğin iklim koşullarında üretim yapılabilecek alanları da bugünden planlamalıyız. Suyu, sınırsız büyümenin ardından bulunacak bir kaynak olarak göremeyiz. Kentleşme, sanayi, tarım ve turizm tercihlerini havzalarımızın su olanaklarıyla birlikte değerlendirmeliyiz. Gediz'in yalnızca kirliliğini değil, suyunun azalmasını ve kullanımındaki adaleti de konuşmalıyız.

Kentsel dönüşüm, eski binaları yıkıp yenilerini yapmakla sınırlı kalmamalıdır. Bugün yapılan binalar ve altyapı; geleceğin sıcaklıklarına, kuraklığına, taşkınlarına ve deprem riskine hazırlanmalıdır. Afet sonrasında yaraları sarmak kadar, zararı doğuran planlama ve altyapı kararlarını değiştirmek de kamu sorumluluğudur. İklim değişikliği, önlenebilir kayıpların arkasına saklanılacak bir gerekçe olamaz.

Harmandalı ve katı atık yönetimi, Aliağa'daki sanayi ve gemi sökümü faaliyetleri, Körfez'in durumu ve büyük yatırım projeleri de bu bütünlük içinde ele alınmalıdır. Atığın sokaktan uzaklaştırılmasıyla sorumluluk bitmez. Nerede ve nasıl işlendiği, yarattığı emisyonlar ve sağlık etkileri kamuoyunca izlenebilmelidir. Gemi sökümünde envanter, tehlikeli atık ve denetim verileri şeffaflaştırılmalıdır.

Katı atık tesisleri, İkinci Çevre Yolu, Körfez Geçişi, İnciraltı ve Çeşme projeleri gibi proje kararları alınırken; kar-maliyet hesabı değil; iklim hedefleriyle uyum, kümülatif etkiler, su ve jeotermal

kaynak dengesi ile jeolojik tehlikeler açısından bağımsız bilimsel değerlendirmeler, meslek odalarının, sivil toplum kuruluşlarının ve yöre halkının görüşleri göz önünde bulundurulmalıdır.

İzmir'in biriken sorunları, belediye hizmetlerindeki aksaklıklara indirgenemez. Merkezi yönetimin yatırım, finansman ve kaynak tahsisi kararları da bu tablonun parçasıdır. Yerel yönetimin sorumlulukları kadar, kullanabildiği yetki ve kaynaklar da birlikte değerlendirilmelidir. **Bir yöneticinin değişmesiyle kentin bütün sorunlarının çözüleceği beklentisi, yıllardır biriken yapısal sorunların üzerini örter.** İzmir'in ihtiyacı, kişilere ve siyasi ilişkilere göre değişen imkânlar değil; kamu yararını esas alan, sürekli ve adil bir yönetim anlayışıdır.

Raporumuzda ortaya koyduğumuz ilkelerin bundan sonraki planlama ve uygulama kararlarına yön vermesini istiyoruz: Suyun sınırlarını gözeten üretim, korunan tarım alanları ve ekosistemler, güvenli ve iklime dayanıklı kentler, çevre ve işçi sağlığını birlikte koruyan sanayi, şeffaf atık yönetimi ve adil bir dönüşüm. Bunların gerçekleşmesi için merkezi ve yerel yönetimlerin sorumlulukları, bütçeleri ve uygulama takvimleri açık olmalı; kararlar bilimsel bilgiye ve toplumsal katılıma dayanmalıdır.

İklim değişikliği, doğadaki dengelerle birlikte toplumsal yaşamı da sarsıyor; geçim koşullarını, sağlığı ve geleceğe duyulan güveni etkiliyor. Öte yandan doğadan kopuşumuz ve sürekli tüketimi teşvik eden toplumsal düzen de bu krizi derinleştiriyor. Buna rağmen, bilgilenmek ve çözümü birlikte tartışmak için düzenlediğimiz toplantılara ilginin sınırlı kalması düşündürücüdür. Çevre okuryazarlığını güçlendirmeyi ve bilgiyle toplumsal katılım arasındaki kopukluğu gidermeyi, doğa bilimleri ile sosyal bilimlerin birlikte çalışması gereken bir sorumluluk olarak görüyoruz.

Bu süreçte birikimin oluşmasına emek veren TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu bileşenlerine, İzmir Tabip Odasına, etkinlik paydaşlarımıza, konuşmacılarımıza, oturum yürütücülerimize ve katılımcılarımıza teşekkür ediyoruz.

İzmir'in geleceği, kişilerin değişmesine bağlanan umutlarla değil, kurumları bağlayan planlarla güvence altına alınmalıdır. Beklentimiz, bu raporun önerilerinin kararlara dönüşmesidir. Bu kararların ve sonuçlarının takipçisi olacağız.

TMMOB Çevre Mühendisleri Odası İzmir Şubesi